

"Oyun çocuk için, yetişkinlerin çalışmaları kadar ciddi, o denli önemli bir uğraştır; çocuk için gelişimin bir yoludur ve çocuğun oyun oynama ihtiyacı vardır."

C. Lombrosso (1986)

S

aflığın ve iyiliğin sembolü olan çocuklar dünyaya geldikleri andan itibaren ana-babaları için en büyük mutluluk kaynağıdır. Çocuklar doğmadan her şey düşünülür, hazırlıklar yapılır. Ailenin yeni ferdi doğduğunda etrafına mutluluk saçar. Ancak gün geçtikçe varlığı benimsenir ve ilk günkü heyecan etkisini kaybeder. Çocukların yürümeleri heyecanla beklenir, yürüdüğünde ise yerlerinde oturmaları istenir. Çocukların bir ses çıkarmaları sabırsızlıkla beklenir, ancak konuştuklarında tahammül edilmez ve susmaları istenir. Yetişkinler çocukların bütün gelişim aşamalarını merakla beklerler ve gerçekleştiğinde de çok sevinirler ancak gereğini yerine getirme noktasında tembellik ederler. Oysa çocuklar hayata dair her şeyi bu şekilde; yani konuşarak, sorarak, deneyerek, oynayarak öğrenirler. Ana-babalar da çocuklarının bu özelliklerinden hareketle tahammülsüzlük göstermek yerine ona göre hareket etmeli, çocuklarının gelişim aşamalarında onlara daha fazla sabır göstermeli ve çocukluk dönemine önem vermeliler.

Ana-babaların, çocukları dünyaya geldiği andan itibaren onların gelişimlerini nasıl destekleyebileceklerini bilmeleri çok önemlidir. Çocukların doğumla getirdiği kapasitelerini olabilecek en üst seviyeye çıkarabilmek için ana-babalara büyük görevler düşmektedir. Bu sebeple ana-babaların, çocuklarının gelişimlerini desteklemek için zengin uyaranların olduğu ortamlar ve oyun araçları sağlaması gerekmektedir. Ancak bu sanıldığı gibi zor ve maddî imkânlarla bağlantılı değildir.

Erken dönemden itibaren çocuklara sunulan nitelikli ortamlar ve oyun araçları dışında onlarla geçirilecek etkili zaman da gelişimin desteklenmesinde önemli role sahiptir. Çocuklarıyla etkili zaman geçirmek ve bu zamanları öğrenme fırsatlarına dönüştürmek ana-babaların sorumluluğundadır. Bu amaçla çocukların mutlu olabilecekleri bir sevgi ortamı içerisinde, çevresindeki insanlarla, hayvanlarla ve eşyalarla etkileşime girme, onları tanıma, anlama,

adlandırma ve iletişim kurma fırsatları oluşturulması gerekmektedir. Çocuklar zamanlarının büyük bir kısmını televizyon ve bilgisayar karşısında geçirmektedir. Bunun yerine oyun ve oyuncaklar, resimli çocuk kitapları, hikâyeler, şiirler, parmak oyunları, bilmeceler ve tekerlemeler hem çocuklarla etkili zaman geçirmede hem de onların gelişimlerini ve eğitimlerini desteklemede etkili araçlardır.

Oyun ve Oyuncaklar

Çocuklar dünyaya geldikleri andan itibaren gelişimlerini etkileyen ve destekleyen en önemli araç oyun ve oyuncaklardır. Yetişkinlerin hayatında vazgeçemeyeceği en önemli uğraşlar her ne ise çocuklar için de oyun bu anlamı taşır. Çocukların büyümeleri ve sağlıklı gelişmeleri için beslenme, sevgi, bakım ne kadar gerekli ise oyun ve oyuncaklar da o kadar gereklidir. Çocuk duygularını oyun yolu ile aktarır, öğrenimlerini oyun yolu ile kazanır, gelişimini oyun yolu ile destekler. Oyun oynayan çocuk ciddi bir iş yapıyor edasındadır ve çoğu zaman oyununun bölünmesinden rahatsız olur. Parkta kumda, evde yastıkla, çatalla bıçakla, oyuncaklarıyla, sokakta taşlarla, hiç bir materyal bulamadığında zihninde canlandırma sahneleri ile çocuk oyununu oynar.

Bazı ana-babalar oyunu çocuğun eğlenmesine, oyalanmasına yarayan amaçsız bir uğraş olarak görürler. Oysaki oyun çocuk için ciddiye alınması gereken, önemli bir iştir. Çocuk, üç-altı yaşta oyuna doymaz. Oyun sırasında açlığını, hatta tuvaletinin geldiğini bile unuttur. Oyun, çocuk için bitirilmesi gereken bir görevdir. Çocuklar yıkanma, giyinme, yemek yeme, dış fırçalama, ev işlerine yardım etme gibi günlük işleri oyuna çevirirler. Oyun çocukların kendi deneyimlerini yaşayarak hayatı tanımalarını sağlar ve onların fiziksel, zihinsel, dil, sosyal ve duygusal gelişimlerini destekler.

Oyun oynarken çocuklar duygularını, ihtiyaçlarını, problemlerini dile getirmekte ve bunları çözme yeteneğini geliştirmektedirler. Çocuklar oyun oynarken duygu ve düşüncelerini ifade etmenin yanı sıra çevreleriyle ilişki kurmayı öğrenirler. Böylece sosyal ve toplumsal bir fert olmanın özelliklerini sergilerler. Oyun, çocukların problemlerin üstesinden gelmelerine

ve korku, öfke ya da üzüntü gibi güçlü olumsuz duygularla başa çıkabilmelerine yardımcı olur. Çocukların oyun sırasında gözlemlenmesi onların neler hissettikleri, hayat deneyimleri ve algıları konusunda yol göstericidir. Bu sebeple oyun oynamaları için ana-baba olarak çocukları teşvik etmeli, onlara oyun araçları sağlanmalı ve oyun oynamaları için fırsatlar oluşturulmalıdır.

Oyunun Çocukların Gelişimine

Katkıları

Oyun, çocuğu yetişkin hayatına hazırlayan son derece önemli bir araçtır. Oyun, çocukların hareket, zihinsel, dil, sosyal ve duygusal kapasitelerinin gelişmesine fırsat vererek toplum içindeki sosyal rollerini ve kendilerini diğer fertlerden ayıran özelliklerinin farkına varmalarını sağlar. Ana-babaların, oyunun çocukların öğrenme ve rahatlama yolu olduğunu bilmeleri gerekmektedir. Farklı yaşlarda farklı oyunlar çocukların ilgi alanlarına girmektedir. Oyunlar, çocukların gelişim aşamalarında farklı ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak ortaya çıkar.

Fiziksel Gelişime Faydaları

- Çocuk fiziksel becerileri kazanmayı oyun esnasında aşama aşama öğrenir.
- Çocuk gündelik hayatta kullanabileceği eşyaları ilk önce oyun yoluyla tanır ve kullanır.
- Hareketli oyunlarda atlama, koşma, tırmanma hareketlerini yapması çocuğun vücut sistemlerinin (sindirim, dolaşım, solunum...) düzenli çalışmasını sağlar.
- Açık hava oyunları çocuğun, güneşten faydalanarak D vitamini ihtiyacının karşılanmasına yardımcı olur.
- Fiziksel aktivite gerektiren oyunlar çocukların enerjilerini boşaltmalarını sağlayarak, onları rahatlatır ve daha sağlıklı bir hayat sürmelerini sağlar.
- Çocuk tabiatı, canlı ve cansız varlıkları oyun yoluyla keşfederek öğrenir.